

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 12 • год. ХСV • 24 юни 2016 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

Михаил Вълв

120 ГОДИНИ
ЯМБОЛСКО
ТРАКИЙСКО
ДРУЖЕСТВО

На стр. 3

КАУЗАТА НА ТРАКИЯ Е КАУЗА НА МАЙКА БЪЛГАРИЯ

Ямболското тракийско дружество отбеляза 120 години

Честването на 120-ата годишнина от създаването на Ямболското тракийско дружество на 16 юни т.г. се превърна в празник на целия Ямбол. И причината са това е както в популярността на дружеството, чиято разнообразна родолюбива дейност привлича не само тракийци, но и в доброто сътрудничество с местната власт, което също дава плодове.

Празникът започна с поднасяне на венци и цветя на Тракийски паметник. В този жест на почит и признателност участваха председателят на СТДБ Красимир Премянов, кметът на Община „Тунджа“ Георги Георгиев, кметът на Община Ямбол Георги Славов, представители на дружество „Тракия“ – Ямбол, тракийските дружества от Сливен и Бургас, от много тракийци, граждани.

В тържествената зала на Община Ямбол честването бе открито с тракийския марш. Председателят на Ямболското тракийско дру-

• Пред Тракийския паметник в Ямбол

жество Михаил Вълв прочете юбилейно слово-хроника (на стр. 3).

Председателят на СТДБ Красимир Премянов под-

несе на председателя на дружество „Тракия“ – Ямбол поздравителен адрес, в който се казва: „годишнината е знаменателен символ

на нашия летопис, защото днес ние се покланяме пред делото на славните ни предци – оставили дълбока диря в българското национално

съзнание, отдаваме почит и уважение към всички допринасящи за съхранението на българската идентичност, свеждаме глави пред

подвига на нашите прадеди. И живеем и работим така, че да последваме примера им, който днес, в това бурно и противоречиво време ни е по-нужен от всякога.“ Красимир Премянов връчи златен плакет „120 години тракийско движение“ на Ямболското дружество, като го характеризира като едно от най-мощните и добре работещите организации на Съюза. Михаил Вълв бе удостоен с златен мадал „Капитан Петко войвода“ с лента.

Приветствено слово произнесе и кметът на Община Ямбол Георги Славов, който изтъкна, че още от влизането тук е бил силно респектиран от химна, от пълната зала, от духа в нея. И припомни страданията на тракийските българи, жертва на геноцид и прокудени от родните си места, но те продължават да отстояват своите позиции единни и обединени. Според него тракийската организация е опора на нашата държава, на българщината, на националната идентичност. Кметът прочете заповед, с която Михаил Вълв се награждава с почетен знак-герб на Община Ямбол.

В приветствието си Георги Георгиев, кмет на Община „Тунджа“ подчерта, че тракийци са пример за отговорност към българщината, християнската вяра и ценностите, които поддържат националната идентичност.

Продължава на 2-а стр.

• Мигове от началото на честването

СПАСОВДЕН НА БАКАДЖИЦИТЕ

Дванадесият национален тракийски християнски събор „Спасовден“ събра стотици на Бакаджиците на 9 юни т.г. Съборът се организира от Съюза на тракийските дружества в България, дружество „Тракия“ в Ямбол със съдействието на Община „Тунджа“ и Община Ямбол. В събора участваха около 350 души – 19 певчески състава и индивидуални изпълнители от Южна България, като от Община „Тунджа“ се представиха шест певчески групи.

Георги Георгиев – кмет на Община „Тунджа“ изрази задоволството си от възста-

новяването на събора, сам дядо Йоанников предложи той да се провежда отново, тъй като животът е по-силен от смъртта. Запазва се традицията да

се покаже мистичността и изцелителната сила на Спасовден, и символично е, че в деня на Възнесение Господне се прави събор, който носи в себе си спомена за хилядите изстрадали и потърсили спасение тракийски българи и макар че са прокудени и разорени, те са съхранили своята християнска вяра и българската си идентичност.

Георги Славов, кмет на Община Ямбол говори за величието на Бакаджиците, които помнят хайдути и войводи, тук историята е жива и

• Момент от откриването на събора

Продължава на 2-а стр.

КАУЗАТА НА ТРАКИЯ Е...

то и представители на тракийски организации от страната.

Вечерта завърши с празничен концерт, в който участва женският състав „Тракийка“ при ямболското дружество с ръководител Васил Хлебаров, и ансамбъл „Тракия“ на Община „Тунджа“.

• Заслужена награда за Ямболското тракийско дружество

Продължение от 1-а стр.

Той изрази задоволството и гордостта си, че общината подкрепя дейността на тракийската организация, защото разбира нейната патриотична кауза. Каузата на Тракия е кауза на майка България.

За юбилея ямболското дружество е изработило специален плакет, който с решение на Управителния съвет бе връчен на Красимир Премянов, кметовете Георги Славов и Георги Георгиев, на активни дейци на ямболското дружество, на някои от които посмъртно. Приветствия бяха поднесени и от тракийското дружество „Язо Язов“ – Средец и тракийското дружество „Лазар Маджаров“

– Сливен. Тук бяха членовете на Централното ръководство на СТДБ Петра Мечева и Тодор Авгелов, как-

• Приветствие от Георги Славов, кмет на Община Ямбол...

• ... и от Георги Георгиев, кмет на Община „Тунджа“

СПАСОВДЕН...

Продължение от 1-а стр.

А това, че запазваме фолклора, че търсим корените си, всъщност ни характеризира като тракийци, като българи. Той честити 120 годишнината на ямболското тракийско дружество и ипоздрави Михаил Вълв, който 25 години е председател на дружеството – хранител на българските традиции.

Председателят на СТДБ Красимир Премянов подчерта, че съборът „Спасовден“ е една от най-забележителните прояви на тракийската организация и изтъкна непрекъсваемата връзка на тракийци с православието. „Живеем в трудно време, правят се опити да се върне величието на Османската империя, има посегателства към българска-

та идентичност. Ние нищо чуждо не искаме, но не даваме и своето. Тракийците са най-изстрадалата част от българския народ, но не отстъпват от тракийската кауза. Държавата и органите на властта са длъжници към тази кауза, а тя е българска... – заяви Красимир Премянов.

Съборът „Спасовден“, който е празник на християнската вяра и родолюбивия български дух, чрез който тракийци изразяват любовта и уважението си към вярата, родния край и България, бе открит с кратко слово на Михаил Вълв, председател на дружество „Тракия“ – Ямбол. Той заяви: „Този светъл християнски празник е и празник на единението и духовността, които ни дават вяра и сила да творим добро и да отсто-

яваме нашите убеждения. Ние, тракийците, поднасяме своите песни и танци и чрез тях търсим просветление в душите си славим красотата и чудодейността на Божествената природа, дарила ни с обич и изстрадала мъдрост. Нека тракийски песни огласят хайдушкия Бакаджик.

На тържественото откриване присъстваха членът на Централното ръководство на Съюза Петра Мечева, председателите на тракийските дружества в Сливен и Крумовград, тракийци от Карнобат.

Негово високопреподобие архимандрит Димитър направи водосвет за здраве и благополучие, след което на сцената излязоха певческите и танцовите състави. И Бакаджиците се превърнаха в туптящо сърце на песента.

• Водосвет за здраве и благополучие

• Част от публиката

Родопите – рекордьор по столетници

Най-възрастният жител е баба Матена от ивайловградското село Ламбух, която отпразнува на 13 януари 106 години

Родопите са място, където живеят най-много столетници на планетата. Това обяви популярният и престижен американски сайт Huffingtonpost. В този край на България има най-много вековници на глава от населението. По този показател нашата страна задминава дори Япония, която се хвали с рекорден брой столетници, допълват от изданието. Положителната енергия, чистият въздух, спокойният живот и екологичната храна освен здраве дават и дълголетие на родопчаните. Но според американците това не е основният фактор за продължителен живот.

Причината родопчани да прескочат стоте години е... киселото мля-

ко. В родния продукт се съдържат бактериите, които защитават организма от токсини, инфекции, алергии, както и някои видове рак. Киселото мляко в Родопите не се произвежда масово. То по-скоро е домашен продукт на жителите на селата, които имат собствени животни.

Благодарение на бактерии, които се съдържат в традиционния за българите продукт, родопчани рядко се разболяват. Жителите на планината освен това могат да се похвалят, че са едни от малкото, които пият изключително чиста вода. Тя е изворна, от планината. Пият се и много билкови чайове. Най-ценният безспорно е мурсалският. Той е отличен стимулант. В мурсалския чай, който

• Фолклорният състав „Тракийка“ с ръководител Васил Хлебаров

е прославил Родопите в целия свят, се съдържат огромно количество антиоксиданти. Той понижава кръвното налягане и редуцира риска от сърдечен инфаркт и инсулт. Въпреки че голяма част от районите в планинския край са обезлюдели, там все пак се намира по някоя баба или дядо, доживял над век. Според експерти причина за дългото битие на родопчани е, че те дишат много чист въздух. Той е богат на кислород и свеж. Друг от факторите за дълголетие е спокойствието. В този край на страната ни хората са лишени от стрес. Няма го шума от града. Освен това хората в Родопите са свикнали да прекарват времето си в работа,

а не в почивка. Въпреки възрастта си всеки ден си намират занимание – било да направят нещо по градината, било по животните или да излязат на разходка в планината. Със сигурност за здравето и дълголетието на родопчани има и генетични предпоставки. Това е българският регион с най-ниска заболеваемост от рак, от диабет, сърдечно-съдови проблеми, психози и неврастеници, остеопороза.

Най-възрастният жител на Родопите е баба Матена Зокова Златилова от ивайловградското село Ламбух, която е на 106 години. Допреди няколко години тя всеки ден биела камбаната на църквата. Сега е в

старчески дом в Ивайловград. Баба Матена е от семейство на бежанци. Родена е в село Голям Дервент на 13 януари в далечната 1910 г. Там фамилията ѝ имала голяма къща, но през 1913 г. домът им бил опожарен, а роднините ѝ избити. Останалите от фамилията, с колона бежанци, се спасили в ивайловградското село Ламбух. Допреди пет години най-възрастният човек в България беше на 113 години, но почина. Старецът, който е живял в три века, разказвал, че през целия си живот е живял на село и вярва, че свещената икона на Света Богородица в Бачковския манастир е пазела него и семейството му през целия му живот.

МИХАИЛ ВЪЛОВ

На 12.05.1896 г. е образувано първото дружество „Странджа“ във Варна, което си поставя за цел „да работи за освобождението на Одринско“. В ръководството му са Капитан Петко войвода, Петър и Никола Драгулеви, Манол Ковачев и др.

В края на май, началото на юни 1896 г. тракийски бежанци и граждани основават в гр. Ямбол дружество „Странджа“. За председател е избран Димитър Игнатиев, за подпредседател – Иван Анастасов, а за касиер – Нешо Груев. В началото в дружеството членуват 50 души, а след месец – 150 тракийци. През лятото в града идва представител на Варненското дружество за среща с новосъздадената структура за предстоящ конгрес.

На 19-21.02.1897 г. в Бургас се провежда Първият конгрес на тракийските дружества, на който присъстват 36 делегати, двама са представители на Ямбол. Със своите решения конгресът бележи преход от революционна пропаганда към непосредствена революционна дейност в Одринска Тракия.

През месец октомври 1899 г. в Ямбол пристига Гьорче Петров, задграничен представител на ВМОРО. Тук той се среща с председателя на тракийското дружество Йордан Джамбазов. Особено внимание се обръща на изграждането на погранични пунктове като база на национално-освободителното движение в Одринския революционен окръг. В края на 1899 г. „Странджа“ се преименува на Македоно-одринско дружество.

На 25.04.1900 г. се учредява Одринско благотворително братство „Антим I“. В своя устав то си поставя не само благотворителни, но и културно-просветни цели. На основаното в Ямбол дружество председател е Никола Върховски.

През март 1901 г. председател на Македоно-одринското дружество в Ямбол е Димитър Клатнов, подпредседател е К. Кондов, които предават на Георги Кондолов оръжие за въоръжаване на първата му чета.

На 2.01.1902 г. на заседание на Върховния македоно-одрински комитет е записано в протокола следното: „Да се похвалят писмено и чрез органа /в. „Реформа“ – б.а./ настоятелството на Ямболското македоно-одринско дружество за ползотворната му дейност, която проявява понастоящем“.

През 1903 г. Ямболското македоно-одринско дружество участва активно в подготовката на Илинденско-преображенското въстание. Оръжие и боеприпаси събират и пренасят до погра-

120 ГОДИНИ ЯМБОЛСКО ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО

Беломорска и Източна Тракия и заселва новия Търновски квартал в подножието на хълма „Боровец“. Земите за застрояване /дворните места/ са откупени от бежанците през периода 1934-39 г. и се явяват тяхна частна собственост. По сведения на Дирекция по настаняване на бежанците през периода 1913-1927 г. на територията на Ямболско и Елховско за разселени (въдворени) тракийски, малоазийски, македонски и добружански българи в 54 села от общо 55 населени места и по

плътност спрямо местното население (процентно съотношение на местното спрямо бежанското) е на второ място след Петричка околия. На 13.08.1923 г. тракийското дружество организира тържествено честване на 20 годишнината от Илинденско-Преображенското въстание. След панихидата голямо множество бежанци слуша на площада речта на Георги Ибришимов.

На годишно събрание, проведено на 11.11.1923 г., се избира ново настоятелство в състав: Георги Чакъров – председател, подпредседатели – Ганчо Атанасов и Стоян Бурилков, за секретар – Иван Даев. Целта на дружеството е да води редовен организационен живот и защитава интересите на бежанците. В него се записват 310 тракийски бежанци, печатът на Дружеството е кръгъл с две хванати длани в средата.

На събрание, проведено на 10.02.1924 г. „бежанците от Източна и Западна Тракия констатира, че „досега нито един бежанец не е оземлен, въпреки повелите на закона за настаняване на бежанците и този за трудово-поземлена собственост“. Решено е настоятелството на дружество „Тракия“ да настоява пред околийската комисия по настаняване на бежанците и общинския съвет да бъде отпуснат кредит за строителство на жилища.

На 23 ноември 1924 г. тракийското младежко дружество „Лозенград“ е преименувано на „Петрова нива“. Негов председател е Иван Даев, подпредседател е Трифон Тодоров, секретар е Ана Янева, настоятел е Христо Ганев.

На 21-23.11.1926 г. в Ямбол се провежда XI конгрес на Тракийската организация

в България. 160 хиляди тракийци са представени от 600 делегати и 1500 слушатели. Десет чужди кореспонденти отразяват работата на конгреса в кино „Светлина“. Началото му е отбелязано със заря и факелния шествие. Приетата резолюция съдържа предложения за решаване на бежанския проблем – оземляване, кредитиране, обезщетение.

През 1926 г. в Ямболското тракийско дружество членуват 1025 тракийци. Неговият организационен живот през годините в цифри е: 3 редовни общи събрания, 1-протестно, 5 конференции, 1 околийска сбирка, 17 заседания на настоятелството, 3 квартални събрания. Устроени са 4 вечеринки, 2 драматични спектакъла, 1 научна сказка.

През 1938 г. за председател на дружеството е избран Георги Хълчев. На 11.11.1938 г. е отправено искане до община Ямбол да отпусне парцел за построяване на Тракийски дом, защото клубът на дружеството е в сграда под наем. Ежегодно 26 март – Освобождението на Одрин се празнува като Ден на Тракия. Той започва с панихида в църквата „Свети Никола“ за загиналите в Балканските войни 1912-1913 г., продължава с манифестация из града и завършва със събрание на тракийци.

На 20-23.10.1929 г. в Ямбол се провежда конгрес на Тракийската младежка организация в България. Присъстват делегати от 40 младежки дружества в страната.

На 21.12.1930 г. настоятелството на дружеството взема решение помещението на Недко Арабаджиев на ул. „Софларска“ №3 да стане клуб на дружеството.

На 8 март 1932 г. настоятелството на дружество „Тракия“ – Ямбол с председател Димитър Вълков взема решение да закупи хамбар и 260 кв.м дворно място на ул. „Батенберг“ за клуб. След две години клубът е наименуван „Одринска крепост“.

На 11.12.1933 г. е избрано ново настоятелство с председател Петър Казаков, секретар е Продан Бояджиев и др. Към дружеството има създадена ученическа секция, която носи името на Петър Васков, учител, член на Одринския революционен комитет, загинал през 1907 г. в Дедеагачко.

На 21.01.1936 г. на годишно събрание е избрано ново настоятелство с председател Никола Петков, подпредседател е Димо Братанов, а от

следващата година Братанов е председател. В настоятелството са д-р Матеев, Димитър Казанджиев и др. Девизът на дружеството е „Свободна Тракия под крилето на България“. Събранието взема решение да започне строителството на дом „Тракия“.

На 9.05.1940 г. делегати на Ямболското тракийско дружество представят на министър-председателя и председателя на Народното събрание резолюция, която предварително е пратена за одобрение и допълнения на други тракийски дружества. Исканията са за създаване на закони за радикални облекчения на бежанците, категоризация на оземлените бежанци, снабдяването им с нотариални актове и др.

През 1941 г. в културно-благотворително дружество „Тракия“ – Ямбол членуват 1006 бежанци. Техен председател е Димо Братанов, секретар е Продан Бояджиев. Дружеството е собственик на четири магазина, три от които дава под наем, и канцелария на ул. „Софларска“ №3.

На 17.09.1945 г. Тракийската организация става член на Отечествения фронт. Дружество „Тракия“ се ръководи последователно в годините от: Кръстьо Купенов /1945-48/, Тодор Стойчев /1948-49/, Димитър Чаушев /1949-1977/. След закриването на патриотичните организации с решение на ЦК на БКП, а по-късно, с възстановяването ѝ през януари 1990 г., за председател е избран Николай Чаушев /1990-91/, а през м.ноември 1991 г. на отчетно-изборно събрание за председател е избран Михаил Вълков /1991-2016/.

През м.февруари 1990 г. е възстановена тракийската организация под името културно-просветно дружество „Тракия“ – Ямбол, а през 1994 г. под името Дружество „Тракия“ – гр. Ямбол.

На 25 май 1995 г. общото събрание на дружество „Тракия“ – гр. Ямбол приема устав, и в член 2 е записано: „Дружеството е обществено-патриотично, непартийно сдружение на българските бежанци от Тракия и техните потомци, както и на български и чужди граждани, споделящи целите и задачите, приемащи устава на Дружеството.“

През 1996 г. дружеството наброява 807 членове. Към него е изградена секция на жените, секции на младежите и ветераните.

През 1998 г. дружеството

възражда ежегодния събор „Спасовден“ в местността „Бакаджиците“ край Ямбол като регионален празник на Ямбол, а от 2000 г. като Национален тракийски християнски събор „Спасовден“. На 02.06.2009 г. по време на събора, при пътен инцидент загиват 18 участника и съборът не се провежда до 2015 г., когато е възстановен.

През 2000 г. с дарения на тракийци е изграден Паметник на тракийците в центъра на Ямбол, на пл. „Освобождение“.

През м.октомври 2000 г. в гр. Ямбол се проведе Национален протестен митинг срещу неизпълнението на клаузите на Ангорския договор, за спазване на човешките права и възмездяване на потомците на тракийските бежанци от Източна Тракия и Мала Азия от Република Турция. Участваха представители на тракийски дружества от 14 региона в България /над 22 автобуса/. Приета беше протестна декларация и изпратена до Народното събрание и Министерството на външните работи. Митингът беше предаван по национален ефир директно по телевизия СКАТ.

След протестния митинг от сградата на регионалната библиотека „Г.С.Раковски“ в Ямбол се излъчи директно телевизионно предаване „Час по България“ на популярния водещ ст.н.с. Божидар Димитров и участници: Костадин Карамитрев – председател на СТДБ, Волен Сидеров – зам. гл. редактор на в. „Монитор“, и Михаил Вълков – председател на дружество „Тракия“. Националният протестен митинг се превърна в събитие №1 в обществения, културен и политически живот на гр. Ямбол и беше отразен в националния печат, радиа и телевизии.

На 11.10.2006 г. по повод 110 години от учредяването на първото тракийско дружество в Ямбол с решение на общински съвет в Ямбол дружество „Тракия“ е награждено с почетен знак „Златен герб“ „по случай 110 години патриотична и общественополезна дейност“.

През 1993 г. към дружество „Тракия“ – гр. Ямбол се създава тракийски хор за автентичен фолклор с ръководител Роса Тагарева, а през 2000 г. се преименува на женски хор „Тракийка“ за народни песни с художествен ръководител Васил Хлебаров. Носител е на награди и грамоти от национални и регионални фестивали.

Залата на Централния военен клуб на 14 юни бе претъпкана, имахе и много правостоящи. Какво по-ярко доказателство за големия интерес към книгата „Турският въпрос и държавната сигурност“ (изд. „Земя“) на посланик Любомир Шопов. Това е третата книга на дипломата от кариерата след „Отдел Трети“ – за външната политика на НР България на Балканите (1912), и „Геноцид“ за трагедията на българските бежанци от Тракия и Мала Азия (2014). Премиерата бе организирана от Националната асоциация „Сигурност“, Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва, в. „Земя“, Съюза на тракийските дружества в България, Националната асоциация за международни отношения, Българското дипломатическо дружество и Асоциацията на разузнавачите от запаса.

В въстъплението си Чавдар Петров, председател на Националната асоциация „Сигурност“ подчерта важността на темата, която разработва в книгата си Любомир Шопов – турският въпрос, който не е намерил решение в цялата ни история, а днес държавата ни е принудена да противодейства на неоосманнизма и радикалния ислям. И това е една от причините България най-сетне да изгради и да има национална стратегия или доктрина, както и това да се нарича. Иван Ганев – бивш зам.-министър на външните работи изрази надеждата, че истините, които Любомир Шопов разкрива, ще накарат политиците и управляващите да се замислят. Проф. Димитър Иванов, издателят на книгата, подчерта, че книгата е многопосочна и многокомпонентна. В нея освен темата за международните отношения и дипломацията, както и за разузнавателната дейност има народопсихология, история, традиции, а така също съдържа и преживяното от автора. И това я прави убедителна в анализите, но и четивна. Затуй е обясним неподправеният интерес към литература от този жанр. Той се спря и официалните формулировки на понятието „национална сигурност“, които са насочени предимно към гарантиране на правата и свободите на гражданите, а не към държавния суверенитет и запазването на териториалната цялост. Петър Воденски поздрави автора от името на Българското дипломатическо дружество, той го определи като камък, който си тежи на мястото като вещ специалист по международните въпроси. И по-нататък той акцентира на разправата с офицерите от специалните служби, смачкани от собствена държава

ДЪРЖАВАТА НИ Е В МЕНГЕМОТО НА ГЛОБАЛИЗМА И НЕООСМАНИЗМА

Посланик Любомир Шопов представи новата си книга „Турският въпрос и държавната сигурност“

•Посланик Любомир Шопов и Краснодар Беломорски

със Закона за досиетата и оклеветени в медиите. Изрази загриженост, че в България има три партии, подкрепени от Анкара, което ни кара да се питаме кой ни управлява днес.

Петър Воденски изрично подчерта, че в книгата разгледан подробно и аналитично и тракийския въпрос.

Заместник-председателят на Централното ръководство на СТДБ Краснодар Беломорски прочете поздравителен адрес, подписан от председателя на Съюза Красимир

•На трибуната посланик Петър Воденски

Премиянов до автора по повод премиерата на новата му книга. В приветствието се казва: „За нас е чест и гордост в редиците на тракийския съюз да стоят като опора хора като вас, издигнали нашите ценности на преданост към Родината и вярата като пътеводни принципи на живота ни. Чрез книгата ви за пореден път ще станем свидетели на следващия задълбочен прочит на историята и ще осмислим нейните житейски и философски поуки. Поздравяваме автора, от чиито слова струи летописа на

едно от най-сложните и отговорни периоди от неотдавнашното ни битие. Авторът, който аргументира експертно и аналитично, ни определя

си като опит да се търси изход от създалата се ситуация, в която държавата е в менгемето на глобализма и неоосманнизма.

•Залата е препълнена

ВЕЛИ ЧАУШЕВ И АКТЬОРИТЕ ОТ НЕБЕСНИЯ ТЕАТЪР

Талантът на актьора Вели Чаушев е толкова разнообразен и необуздан, че пожела да се развие и в друга посока – словото. След като издателство „Захарий Стоянов“ през последните години издаде няколко негови ярки книги „Разкази върху трамвайни билети“, „Сламчови работи“ (с великолепни илюстрации на Любен Зидаров), „Ще се видим довечера“ и „Кафе в Златоград“, сега бе представена новата му книга „Видения в „Небесния театър“.

На премиерата в аулата на НАТФИЗ Кр.Сарафов“ дойдоха неговите приятели и почитатели, сред които и много родопчани и тракийци. Да напомня, че Вели Чаушев е активен участник в клуб „Родопи“ и в тракийското дружество в столицата.

В новата си книга авторът е събрал спомени за актьори, драги за него, а може би и за нас. Както самият той казва: „Дреболии, които са изпаднали от официалните портрети. Като мазилката, която е уронена от пирончетата, които са ги окачвали. Това са случки и събития от живота им, слушани или сам съм вдишвал въздуха им. Струва ми се, че такъв възторг и любов към живота и театър, които носеха и изповядваха, отиват в небитието. От тях има какво да

и извън нея.

се възхитим и приятелски да се усмихнем. Невена Коканова, Лео Конфорти, Константин Кисимов, Георги Парцалев, Константин Коцев, Коста Цонев, Любомир Тенев, Любен Гройс, Венци Кисюв, Георги Калоянчев, Апостол Карамитев, Григор Вачков... всички са там горе, в „Небесния театър“

На премиерата говориха издателят Иван Гранитски, писателката Катя Воденичарова, актьорът Стефан Мавродиев, режисьорът Павел Павлов, а авторът-актьор направи цял спектакъл по книгата

ИСКАМ СИ ЖИВОТА! ИСТИНСКИЯТ!

ПЕНКА ЧАКАЛОВА – ГЕНЕВА

Не бъдете борческия дух на капитан Петко войвода

Казват, че най – трудно се доказва истината. Казват още, че най – трудно можеш да докажеш, че си прав. Дано със това, което пиша, да докажа истината и правотата на твърденията си. Статията. Така отричам писаното Зоя Начева във вестник «Тракия». То е гавра с името, достойнството и честта на Капитан Петко войвода. Тя не прави чест и на самата нея като директор на Държавен архив – гр. Смолян, като държавен служител, който борави с документи и знае, че доказването на истината за нещо, трябва да бъде подплатена с документи, родова памет, каквато гръцкото семейство на Стилиянос не притежава, защото всичко се базира на догадки, съмнения, недоизказани твърдения, неточно цитирани изказвания, неточно, полуинчато цитирани на информация от Константин Божков и Николай Хайтов и на махленски лъжливи „истини“.

Къде остана изследователската дейност на неговите биографии Георги Димитров, Христо п. Константинов, Стою Шишков и Филип Симидов, морето от статии, книги, в това число и на моите две, в която съм почерпила информация от родовата памет, разказите на съвременници на Капитана, на изследователите Мария и Кирил Бакарджиеви в трилогията им Доганхисар – Градец и четвъртата ми книга Паметниците на Капитан Петко войвода? Къде остана биографичният, силно завладяващ филм „Капитан Петко войвода“, който в частта си за сина на Капитана е абсолютно автентичен? Госпожо Начева, вие запозната ли сте с това море от информация? Не, затуй изпаднахте в тази лъжлива еуфория и написахте тази недостойна за името на Капитана статия.

Защо само една единствена дума „дъщеря“ на Константин Божков, който помества статия в Сборник от документи Славена, в която цитира, че „Капитан Петко има син и дъщеря от гъркинята Аспасия от Кешан“. ви вдъхновява? Интересно, защо вие, госпожо Начева, го цитирате пулвинчато: „Капитан Петко има син и дъщеря от гъркинята.“ Защо не дописахте цялото изречение с последните две думи: „от Ке-

шан“? Знаете много добре, че тогава статия нямаше да има, защото нямаше как да внушавате, че слугинчето на лихварина Тома Бей от Марония е жената на Петко. Само тази дума дъщеря, извеждайки я в контекст, ви мотивира да се изявите като голяма откривателка и изследователка и набирате смелост да докажете, че:

„КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА НЯМА ЖЕНА АСПАСИЯ И СИН ГЕОРГИ ОТ КЕШАН, А НЕГОВАТА ЖЕНА Е ОТ МАРОНИЯ, СЛУГИНЧЕТО НА КАЛЪН ТОМА АСПАСИЯ И ДЪЩЕРЯ СТИЛИЯНИ ОТ С. КИМЕРИЯ / КОЮНКЪОЙ /, ВNUЧКА АСПАСИЯ / СПАСИЯ КАКТО Я НАРИЧАТЕ В СКОБКИ/ ОТ КСАНТИ И ПРАВНУК СТИЛИЯНОС ОТ КСАНТИ“

Дори имате мечта да се издаде нов сборник със статии за Капитан Петко войвода. Може би се надявате и вашата ругателна статия, която считате за изследователска, да влезе в него. Това не граничи ли с нещото, което се нарича нисък морал?

ИСТИНАТА Е САМО ЕДНА, ДВЕ ИСТИНИ НЯМА

За да докажа тази, една-та истина, ще отговоря на въпроса: **СТИЛИЯНОС ОТ КСАНТИ, ГЪРЦИЯ, ПРАВНУК ЛИ Е НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА?**

С ЦЯЛАТА ПОЕТА ОТГОВОРНОСТ, ЗАЯВЯВАМ КАТЕГОРИЧНО НА ВИСОК ГЛАС, ПО НЕДВУСМИСЛЕН НАЧИН, ЗАЛАГАЙКИ ЧЕСТТА СИ НА ПОТОМЪК НА КАРАКИРКОВИЯ РОД – РОДА НА ПЕТКО КИРКОВ КАРАКИРКОВ – КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА, ЧЕ СТИЛИЯНОС ОТ КСАНТИ, ГЪРЦИЯ, НЕ Е ПРАВНУК НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА, ЗАЩОТО ИСТИНСКАТА ЖЕНА НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА СЕ КАЗВА АСПАСИЯ И Е ОТ ГР. КЕШАН, ДНЕС В ПРЕДЕЛИТЕ НА ТУРЦИЯ, ОТ КОЯТО ИМА ЕДИН ЕДИНСТВЕН СИН – ГЕОРГИ.

КАПИТАНЕ, ПАК ТЕ ПОРУГАХА. ДАВАТЕ ЛИ СИ СМЕТКА КАКЪВ

ЛЪЖЛИВ И НЕДОСТОЕН ЖИВОТ МУ ПРИПИСАХТЕ?

1. Поругахте името, честта и достойнството на легендарния син на България, като го уличихте в измама и премълчаване на истина, която никога друг не знае, освен вас и я „разбулвате“ – дъщерята, бабата на Стилиянос, която вие, госпожо Начева, му приписате. Изградихте му образ на лъжец и страхливец, който крие тайна, несподелена пред род, Родина и света, който се промъква тайно в късни доби между двете къщи в с. Кимерия, за да надникне през прозорчето и види „дъщеря“ си Стилияни. Такъв страхливец ли е Войводата? Коя е тази родова памет, която говори за това, когато къщата, за която говорите е купена преди 45 г.? Уникално, нали!

2. Пипайки с нечисти ръце и помисли вие откраднахте истинския живот на Капитан Петко войвода, откраднахте му истинското семейство – съпруга Аспасия от гр. Кешан, днес в пределите на Турция и син Георги и му приписахте ново семейство: жена – слугинчето на Калън Тома от Марония, дъщеря от нея – Стилияни от с. Кимерия /оюнкъой/, внучка Аспасия и правнук Стилиянос от Ксанти, Гърция. Та те – нито Аспасия, майката на Стилиянос, нито Стилиянос, нито пък вие знаете името на „жената“, която щедро дарявате на Капитана. Признавате, че стигате до извода от това, че се казва Аспасия. Цитирам: „Съвпадението на имената ни навежда на мисълта, че тя може да е прабабата на Стелиос, чиято майка се казва Аспасия и вероятно е кръстена на баба си Аспасия.“ Колко смешно и елементарно мислене, тъжно „откритие.“ Освен това ми казахте, че Стилиянос, мнимият правнук, не знае, че Петко войвода е българин, а казва, че е грък. Това не ме учудва, защото той не само това не знае, той нищо не знае за Капитан Петко войвода. Защо? Защото няма родова връзка с него! Защото няма родова памет! Защото той, Стилиянос, НЕ Е ПРАВНУК НА ЛЕГЕНДАРНИЯ КАПИТАН

ПЕТКО ВОЙВОДА! А вие, госпожо Начева, знаете ли, че Капитан Петко войвода не е грък, а БЪЛГАРИН?

3. Човек, който уважава себе си, никога не би гадал, а би стъпил на документи. Това особено много задължава вас, която сте Директор на държавен архив в Смолян и боравите с документи. Вие нямате нито едно твърдение, подплатено с документ.

ДОКАЖЕТЕ:

1. Кои са тези две места, както пишете, в които се споменава бегло, че освен син Петко е имал и дъщеря? За едното място, статията на Константин Божков, за „дъщерята“ разбрахме и разбулихме лъжата, която вие спретнахте, но кое е второто място? Къде остана синът? Той от коя майка е? Коя част от живота на Капитана е „забулена в тайни и съществуват много и противоречиви сведения“? От къде почерпихте тази констатация?

2. От къде почерпихте „истината“, след като казвате: „Отиде си от този свят Петко Войвода, без да довери на НИКОГО сведения за личния си живот, вероятно, за да предпази близките си от преследвания. Затова в различните му биографии има доста разнопосочни сведения за децата му.“ В кои биографии има разнопосочни сведения за децата му? След вашата статия още веднъж в библиотеката в Пловдив препрочетох биографиите му, но не открих нищо от това, което цитирате. На вас той от отвъдното ли ви каза „вашата истина“?

3. Цитирате биографа му Филип Симидов! Защо? Та той не подкрепя вашата лъжа, а с голямо възхищение и преклонение говори в книгата си за капитан Петко Киряков на стр. 30 за бранителя на родопските българи: „На 21 май легнал да се цери във военната болница в Одрин. Основни

черти:

1. Постоянство 2. Дързост 3. Трезвеност – през всичкото време на войводстването си Петко се е въздържал от пианство и РАЗВРАТ. Той е бил предан на вярването, че Господ не помага на пианите и развратните хора.

4. Человеколюбие“ Защо не поместихте тази негова много доказателна и показателна характеристика за Капитана?

ОТГОВОРЕТЕ:

1. Защо ме замесвате във вашата лъжа, като не сте публикували целия разговор с мен, а само част от него? Защото тогава нямаше да се появи тази грозна статия, написана на махленско ниво, нали! В разговора ви казах, че жената на Капитан Петко Войвода се казва Аспасия и е от гр. Кешан, Турция. Тя е дъщеря на богат грък, баща ѝ притежава много земя и затова тя не може да бъде слугинче в Марония на Калън Тома. От нея Капитана има само един син Георги. Защо го спестихте? Защо замесихте името ми и в още един недописан от Вас абзац, който ви разказах? Питахте ме дали познавам Аспасия? Да, познавам я от краткото ни виждане, но ви обясних, че след като тя идва и гостува на вуйчовците ми Добри, Никола и сестра им Мария в Хасково, представяйки се за внучка на Капитан Петко войвода, то те ѝ гостуваха в Ксанти. След като се върнаха, разговаряхме и се стигна до извода, че тя не е внучка на Капитана. Попитахте ме кой го казва това? Отговорих ви вуйчо Добри.

2. Защо манипулирате читателската аудитория с недоизказани истини, с неточно цитиране на източници, които сте ползвали, в случая пак Константин Божков, който на стр 90 цитира думите на Войводата: „Какви са тия войводи без патент за вой-

водството си?“ И той ми показва един доста обемист тефтер с думите: „Ето моя патент!“ В тефтера се съдържат 26 благодарствени удостоверения от Доганхисар, Голям Дервент, Малък Дервент, Софлу, Ортакьой, Хасково и др. градове и села на Тракия.“ Чудя се защо го цитирате? Правите ли разлика от благодарствени удостоверения и това, което искате да докажете. В тези документи НЕ СЕ СПОМЕНАВА ОТ КАПИТАНА, че има само една дъщеря, прабабата на Стилиянос.

3. Пак на същата 90 страница Константин Божков продължава: „Защо Капитан Петко напуска първата си жена? ЖЕНА МУ БИЛА ОТ КЕШАН. ТОЙ ИМАЛ ОТ НЕЯ ЕДИН СИН И ЕДНА ДЪЩЕРЯ. Всички тайни разговори в семейството Петко слушал из града. За да се увери, че жена му ги разпространява, Петко се възползва от убиването на Сейрекооглу, убийците на когото не се знаели. Петко купил една козя глава, обвинил я в книга и в мушам, която завързал с канап, подпечатал я с червен восък като колет и я предал на съпругата си да я съхранява с думите, че това е главата на Сейрекооглу, с предупреждение да пази тайната. Когато го изпратят пред мезлиша на съд и мизлимът видял козата глава, Петко бил освободен, върнал се с жена си у дома и я натирал да си върви от дето е дошла.“

Как мислите? Това не е ли достатъчно да докажем вашата лъжа. Затова не го цитирахте, нали, а действвахте избирателно. Питам: Тази натирената Аспасия прабабата ли е на Стилиянос?

Г-жо Начева, от цялата ви статия става ясно, че се афиширате като голям изследовател на живота на Капитан Петко Войвода.

ИСКАМ СИ ЖИВОТА!...

Продължение от 5-а стр.

Освен това имате претенциите да сте и благодетел: „Ще се радваме, ако с този разказ, освен изясняване истината за преките наследници на Петко войвода, помогнем също да се сближат родовите връзки с децата на неговите братя, а това сигурно ще внесе успокоение и в неукротима борчески дух на Капитана.“

Как мислите – успокоение ли внесохте в неукротимия му борчески дух или събудихте бунтарския му дух? Каква истина за истинските наследници на войводата доказахте? За Стилианос ли? Лъжата не може да бъде истина!

Имате завидно самочувствие на откривател и то единствен в България, а може би и в света. Жалко, откривателю, жалко, че поругахте тази светла личност, която е знаме, под което се нареждат българите! Той е герой от националните борби за освобождението на България от турско робство, който е поставил най – ценното, което има човек, животът – в огъня на борбата. В продължение на 18 години води 101 битки с турска редовна войска, къргаляри, башибозук, сенклеристи и черкези, носи по тялото си 33 куршумени и прободни рани, главата му е оценена за 10 хиляди златни турски лири. Заслужено носи обичта на народа ни и преди, и след смъртта си. А той, народът ни коленичи пред паметта му не само в национални празници пред 26 –те паметници и паметни знаци, които е построил за обезсмъртяването му, но и пред оня неръкотворен паметник, който носи в душата си, скътан дълбоко в сърцето му – обичта.

Такава ругателна, унизителна статия никой до сега не е написал за любимия Войвода, освен вас. Тя е достойна само за жълтите вестници. Едва ли има българин, който знае кой е Капитан Петко войвода, да ви благодари за „разбулената тайна – лъжата“ и да ви повярва?

ЗА ТАКАВА ЛИЧНОСТ ЛЪЖАТА НЯМА ЖИВОТ

Кой е Капитан Петко войвода? Той е легендарният син на Доганхисар, на Беломорска Тракия, на България! Той е българинът, за когото се карат двете България. Той е пример, идеал и обич за българите от двете му Родини – Беломорското му Отечество и свободна България. Той е герой от националните борби за освобождението на България от турско робство, който е поставил най – ценното, което има човек – живота си в огъня на борбата. В продължение на 18 години води 101 битки с турска редовна войска, къргаляри, башибозук, сенклеристи и черкези, носи по тялото си 33 куршумени и прободни рани, главата му е оценена за 10 хиляди златни турски лири. Заслужено носи обичта на народа ни и преди, и след смъртта си. А той, народът ни се прекланя пред паметта му не само в национални празници пред 26 –те паметници

и паметни знаци, които е построил за обезсмъртяването му, но и пред оня неръкотворен паметник, който носи в душата си, скътан дълбоко в сърцето му – обичта.

Петко Кирков Каракирков – Капитан Петко войвода е роден на 18 декември по нов стил или 6 декември по стар стил, 1844 г. в многолюдното семейството на Груда Кокаличева от Тахтаджик и Кирко Матев Каракирков от Доганхисар – четири момичета и пет момчета. Той споделя съдбата на четиримата си братя, щом пораснат и могат да завиват навушката на краката си и да връзват тасмите на цървулите си сами, да ги цаняват овчари в бейските чифлици. Тринадесетгодишен разбира, че трябва да се научи на четмо и писмо, напуска чифлика и се връща в Доганхисар при даскал Лефтер. След жестокото убийство на брат му Матю и братовчед му Вълчо през 1860 година, той събира чета от 6 човека и на 6.05.1861 г. полагат първата хайдушка клетва в местността Липовица. След няколко години хайдутуване, вече отмъстил за скъпите жертви, станал и народен закрилник, той решава отново да започне мирен живот. Отива овчар в гр. Кешан, днес в пределите на Турция. Тук, богат грък го харесва много и го оженва за дъщеря си Аспасия. Ражда им се син – Георги. Гъркинята често го зовяла с името Георгиос. Петко винаги казвал, че синът му е българин и се казва Георги. Изключително ценен информатор за това е прабаба ми Стоя, жена на Петковия брат Митрю. Тя е тази, която посреща и изпраща четата на девер си Петко. Тя е тази, която тъче навушката и пече хлябовете. Тя идва в България през 1920 г. Живее при дъщеря си Добра най-напред в с. Малко Брягово, а по – късно и в Хасково. Помня я. Почина през 1947 г. на 97 г. възраст. Спомням си думите на майка ми, която разказваше много често за срику си Петко, че гръцките първенци завиждали за това, „как може едно дуганасърско българче да владее толкова голямо богатство“ и, че жена му Аспасия била невярна жена. Каквото Петко ѝ казал през нощта, на сутринта вече се знаело в конака. Тя казвала: „Не гледайте, че през деня Петко е мирен орач и сеяч, през нощите е хайдутин.“ Случаят с убийството на Сейрекооглу бил много удобен. За това Петко решава да я изпита с козята глава. Пред съда той казва, че е невинен, но по даден знак жена му внася козинявата торба. Когато я отварят, виждат козята глава и му се извиняват с думите: „Аман – заман, Петко Киркуолу, кабайатлии сме!“ От този ден нататък той напуска Аспасия и отново тръгва с чета, която събира. Много често давал пари на пращядо ми Митрю да ги отнесе на жена му в Кешан, за да гледа Георги. Прабаба ми Стоя, разказва на внучките си – майка ми и сестра ѝ Мария, че гъркинята била много дамарлия. Когато е на кеф, вземала парите, а когато

не е, не ги взема

За участието му в третия етап на националните борби на народа ни – Руско – турската война, той е поканен от ген. Скобелев да му гостува в Русия. След като Петковите рани били излекувани в руската военна болница в гр. Одрин, те заминават за Русия. Тук ген. Скобелев го представя в императорския двор на Император Александър II. Той го награждава с имение в Киевска област, сребърна сабя, Георгиевски кръст за храброст и званието Капитан от руската армия. Капитана не може да живее далече от заробеното си Отечество – Беломорска Тракия, затова продава имението и се връща в България. Иска да живее в гр. Бургас, за да е по – близко до родината си. Показателен е девизът му: „Момчета, работете за свободата на заробеното ни Отечество!“ Установява се да живее в гр. Варна, оженва се за Радка Кравкова от гр. Казанлък и изпраща хабер до брат си Митрю, да доведе във Варна сина му Георги. Цитирам думите на леля ми Петра Чакалова – Кишкова, сестра на баща ми и съвременник на Петко /родена през 1896 г. в Доганхисар/: „Лели, дяд ти Митрю идва два пътя до България, ав Варна. Първия път, когато Капитана се връща от Русия, той довежда по негова заръка сина му и втория път, виш как става работата. Радка, женята на Петко, испрата абер до Митрю с думите: „Щу праиш, деверю, да праиш,бърже да дойдеш а във Варна, Петко е тежко болен.“ Дят ти Митрю сляп, ни види, затова с него идва и женята му Стоя да оди слепаца Митря. До кату уредет пашапортите, дуудат ав Варна, ама закъсняват. Петко веке е умрян и погребан.“

Още първия път пращядо ми Митрю си заминава за Доганхисар, но Георги остава. Баща му купува два магазина, за да го направи търговец, но след затварянето на Капитан Петко войвода в Ичкале, Турчев национализира, сиреч присвоява двата магазина, обира всичко що е ценно в къщата му, включително и бялата му хайдушка премяна, която прабаба ми Стоя крие два пъти ту в подмола на лозето, ту в скривалището под фурната в един дъждовен ден. Синът му Петко е екстрадиран в Гърция с мотива, че не е български поданик.

Отговор на въпроса, слугинчето на Калън Тома – Аспасия ли е първата жена на Войводата, дава не само родовата памет, но и Николай Хайтов. Годината е 1874. Капитан Петко и дружината му гостуват на Калън Тома. Ако бяхте прочели и точно цитирали само следните абзаци от книгата на Хайтов Капитан Петко Войвода, щяхте да докажете точно обратното и нямаше да опозорите името му с тази „откривателска“ статия.

Ето думите на Хайтов: „Между слугините, които шетат на тоя

хайдушки зияфет, има и едно ШЕСТНАДЕСЕТГОДИШНО ВАКЛО ГЪРКИНЧЕ“. И по – нататък: „Момчетата Петкови тръгнаха напред, а войводата се позабавил след тях, докато раздаде на слугините обичайния бакшиш. Когато приближил до ваклото момиче Аспасия, за да пусне в ръцете ѝ златната пара, слугинчето незабелязано се навело към войводата и тихо прошепнало: „Ми фагите типота! /Не яжте нищо, халвата е отровна! /Обърнете внимание, годината е 1874.“

Само две години по – късно 1876, дружината се връща в Марония на 11 май, за да арестува Калън Тома. Залавят го заедно с шестимата му гавази. За тази среща Хайтов пише: „Последната крижа на Петко войвода, преди да тръгне от Марония е, да повика доброто момиче Аспасия, която спаси дружината и да я награди по царски. Не са жълтиците само, които получават Аспасия. войводата сваля калпак, покланя се до пояс на ваклото момиче, а след това хванал с две ръце главата на девойката (обърнете внимание – не на жена си, бел. авт.), целува я по челото с една прощална целулка, която ще остане свидетел спомен на момата през целия ѝ живот.“

Нужен ли е коментар? Не! Защото Хайтов по категоричен начин описва истината такава, каквато е. Аспасия не само, че не е първата жена на Капитан Петко, която му е родила дъщеря Стилиани, както твърдите вие, но изобщо не му е била жена, защото Хайтов говори за среща на Войводата не с жена му Аспасия, а за Аспасия – ваклото гъркинче на Калън Тома от Марония.

Нека да поразсъждаваме малко и за годините на Петко и Аспасия – слугинчето. През 1874 г. Петко е на 30 г., тъй като е роден през 1844 г., а Аспасия – на 16. Разликата в годините е точно 14. До тогава, той вече е женен за гъркинята Аспасия от гр. Кешан, днес в пределите на Турция и от нея има син Георги. Само 5 години по – късно: „На 5.05.1879 г. М.Д. Скобелев напуска Източна Румелия. С него заминава Петко

войвода. Тук той е представен на цар Александър II Освободител, от когото получава чин „капитан от руската армия“ /става двоен капитан/, Георгиевски кръст за храброст и голямо имение от държавните земи в Киевска губерния.“ Тази информация е поместена в Био – библиографски указател, Варна, 1994 Капитан Петко войвода – Петко Кирков 1844–1900 г. в раздел Животописен указател, изготвен от голямата тракийска деятелка Христина Стоева от гр. Варна. Проследявайки живота на Войводата по години тя продължава: „1880 г. Капитан Петко войвода продава имението си в Русия за 15 000 рубли и се връща в Източна Румелия. Установява се да живее във Варна.“ И още, пак там:“ 1881 г. Петко Кирков се оженва за Радка Хр. Кравкова, родом от гр. Казанлък...“

Чудя се, защо ли тази голяма изследователка и познавачка на живота на Капитан Петко войвода никъде не посочва годината на женитбата му с „ваклото гъркинче Аспасия, слугинчето на Калън Тома от Марония“! Отговорът е един единствен – няма такава женитба. А вие, госпожо Начева, знаете ли кога е била сватбата им?

1.От всичко казано до тук, следва да се заключи, че слугинчето на Калън тома – Аспасия от Марония не е жена на Капитан петко войвода. Следователно: Стилиани от кимерия (Коюнкую) не е негова дъщеря, Аспасия не е негова внучка, а Стилианос от Ксанти не е негов правнук!

ПРЕПОРЪКА:

Госпожо Начева, помогнете на Стилианос от Ксанти, Гърция, да направи най-простичкото нещо, да отиде в общинския съвет, да направи справка с регистрите и да види как се казва баба му Стилиани. Дали носи името на Петко Кирков Каракирков? Това е името на Войводата, дадено от майка му и баща му. Би следвало тя да се казва Стилиани Петкова Каракиркова. Най-доброто от тази проверка ще е, че Стилианос ще открие истинския си род и повече няма да го пренебрегва. И НАЙ- ВАЖНОТО: НЯМА ДА СЕ АФИШИРА ЗА ТАКЪВ КАКЪВТО НЕ Е – ПРАВНУК НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА!

И още нещо, не е ли редно Стилианос да се извини пред паметта на Капитан Петко Войвода за поругаването, което спретнахте заедно? А вие? Не е ли редно да се извините и пред паметта на Аспасия, ваклото гъркинче, слугинчето от Марония на Калън Тома, защото само по гадаене вие я направихте прабаба на Стилианос? Какво биха казали истинските потомци на това 16 годишно честно гъркинче, ако имат възможност да прочетат вашата и моята статии?

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ, ПОВТАРЯМ ЗА КОЙ ЛИ ПЪТ – СТИЛИЯНОС ОТ КСАНТИ НЕ Е ПРАВНУК НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА! ДАНО ДА СЪМ УСПЯЛА ДА ГО ДОКАЖА!

СРЕЩА С ПРИЯТЕЛИ

Тракийският дом в София на ул. „Стефан Караджа“ 7А посрещна деца, ученици, преподаватели от 129-то основно училище „Антим Първи“, 88-мо средно образователно училище „Димитър Попниколов“, Софийска гимназия за хлебни и сладкарски технологии, деца потомци на тракийски бежанци за „СРЕЩАТА С ПРИЯТЕЛИ“, организирана от Съюза на тракийските дружества в България, Софийското тракийско дружество и Националната инициатива „Завръщане към корените“ и „По обратния път на дедите ни“.

Залата от детска глъч се огласи, засия от грейналите и усмихнати детски очи. С топла питка, шарена сол и здравец всички посрещнати

Деца и учители получиха грамоти от тракийци

бяха, а поздравленията едно по едно се редяха. Разказите на Красимир Премянов, председател на СТДБ и д-р Ваня Стоянова, научен секретар на ТНИ приковаха

погледите на малки и големи. Надка Георгиева, класна ръководителка на 11-а клас, Лиляна Евтимова, преподавателка по история и класна ръководителка на 5-в клас, Боряна Райкова, зам. директор и ръководителка на група за български фолклор бяха много приятно изненадани и благодаряха за признанието. Грамотите за съпричастност и участие в инициативи и значими събития на СТДБ, на дружество „Тракия“ – София и в „Завръщане към корените“ и „По обратния път на дедите ни“ бяха връчени от Красимир Премянов и д-р Ваня Стоянова на директори, преподаватели, на деца и ученици от София, с много приятни емоции Грамотите за децата от Бургас, Сливен, Свиленград, Павликени, Исперих, Стралджа отлетяха при тях с „Български пощи“.

КИРИЛ ЙОРДАНОВ НА 60 ГОДИНИ

Почетният председател на тракийско дружество „Капитан Петко Войвода“ във Варна и член на Върховния комитет на СТДБ Кирил Йорданов навършва 60 години. По този повод председателят на Съюза Красимир Премянов го поздрави от името на Централното ръководство, като изтъкна неговия принос към националното тракийско движение и заслугите му за утвърждаването на тракийската кауза като национална кауза, подкрепена от хиляди тракийци не само във Варненска област, но и

в цялата страна. Припомняме, че г-н Йорданов е кметът, управлявал Варна най-дълго – над 14 години, а по време на неговия мандат градът беше удостоен с приза „Най-добър град за живеене в България“ през 2007 и 2008 година.

ТРАКИЙЦИ ОГЛАСИХА БАЛКАНА НА СЛИВЕН

ЗЛАТКА ЯНЕВА

Пролетен тракийски празник с много песни, музика, стихове – в изпълнение на фолклорна певческа група „Тракия пее“ при тракийско дружество „Лазар Маджаров“. Ръководител на групата е Илия Янев, с кавала е Динко Фърчанов, с гдулката – Антон Ганчев.

Празникът откри председателят на тракийското дружество Кирил Киряков. В словото си той отбеляза, че тържеството се посвещава на:

120 години от създаване на тракийските дружества в България;

91 години от подписване на Ангорския договор; 103 години от разорението на тракийските българи от Източна и Беломорска Тракия и Мала

Азия, които ни оставиха скъп завет „Не забравяй, но не отмъщавай!“.

Зазвучаха тракийски песни. Впечатляващо беше изпълнението на най-младите тракийки Татяна Казакова и Димитринка Димитрова, чието приветствие беше неудържимо.

Когато Софка Рашева и Пепа Илчева запяха тъжните тракийски песни сякаш Балкана заглъхна, а публиката притаи дъх в очакване на края на тежката тракийска песен. След певческия състав заиграха група танцьорки от танцов състав „Престиж“, а до тях млади и стари се наредиха на голямо тракийско-българско хоро. Веселбата продължи под топлото пролетно слънце сред красивия Балкан пред Лифтена станция „Карандила“ в Сливен.

Ръководството на тракийско дружество „Лазар Маджаров“ е благодарно на всички тракийци от Сливен дошли да споделят празника.

СПАСОВДЕН В АХЕЛОЙ

Фолклорен тракийски събор „Спасовден“ се проведе в гр. Ахелой, по повод празника на града. Празничната програма на 9 юни 2016 г. започна с тържествена светалитургия, в храм „Възнесение Господне“.

В 10 ч. бе откриването на регионалния тракийски събор „Спасовден“ на открита сцена в парка на град Ахелой, на което присъстваха кметът на града, общински съветници, официални гости.

Сред тях бе и председателят на бургаското тракийско дружество „Екзарх Антим I“ Тодор Ангелов, дошъл да уважи празника на града, както и да чуе изпълненията на бургаските участници в конкурса за надпяване и надсвирване на индивидуални и групови изпълнители на традиционни тракийски песни и странджански фолклор.

За поредна година съборът събра много хора, съхраняващи народните традиции и обичаи – извор на непреходната сила на българския дух.

ПРОСТИХМЕ СЕ СЪС СЛАВЧО СЛАВКОВ

Напусна ни Славчо Иванов Славков, певецът съхранил и изпълнил голяма част от автентичния фолклор на Западна Беломорска Тракия. Роден е на 30 ноември 1929 г. в с. Македонци, област Кърджали в семейството на бежанци от с. Сачанли. Близко 50 години той е солист на певческия състав за автентичен фолклор при Тракийско дружество „Димитър Маджаров“ – Кърджали. Носител е на много награди в т.ч. и златен медал от Националния събор на българското народно творчество в Копривница.

„Вайвода, гди вайвода, секога си наприж вървяше сега ми назад оставаши...“
Песента, с която той про-

славяше тракийските войводи в пълна мяра се отнасяше и за него. Той беше войводата в съхранението и разпространението на фолклора на Беломорска Тракия.

Такъв ще го запомним.
Поклон пред паметта му!
ТД „Д. Маджаров“ Кърджали

ЖЕСТ НА ПОДКРЕПА ОТ ТРАКИЙСКИ ДЕЕЦ

Извънредният и пълномощен посланик на Република България Красимир Минчев е изпратил до члена на Върховния комитет на Съюза на тракийските дружества в България Алексей Беленки – президент на „Инком“ писмо, в което изразява благодарност за любезното съдействие на Алексей Беленки в осигуряването на български артисти в международния музикален фестивал „О-FEST 2016“ (Операта-Музикъл-Опера-Фест), който се провежда регулярно през юни в град Киев (в залата на Киевския национален академичен театър на оперетата в град Буча).

„Вашият жест на подкрепа направи възможно продължаването на творческото участие на българските артисти в този фестивал, който съдейства за популяризацията на българските постижения в оперното изкуство и особено за засилване на авторитета на Република България в различни обществени кръгове в Украйна.“ – се казва още в писмото.

Честито!

Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България и редколегиата на вестник „Тракия“ честитят на рождениците на Съюза:

- Михаил Вълков – Ямбол 7 юли 1953 г.
- Златка Чолакова – Хасково..... 8 юли 1961 г.
- Маруся Любчева – Бургас 20 юли 1949 г.
- Маргарит Петров – Харманли..... 25 юли 1955 г.
- Верка Секулова – София 27 юли 1942 г.

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет
Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)
IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0879 545 115; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Анета Георгиева (Хасково) - 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

Нестинарски празник в Българи

ВИЛИАНА СЕМЕРДЖИЕВА

Стародавната традиция на изпълнение на нестинарския обред и танца по жаравата и тази година спазиха в село Българи – в нощта на 3 срещу 4 юни, на празника на св. св. Константин и Елена (по стар стил). Струва си тези, които вече са започнали лятната си ваканция и се намират по Южното Черноморие, да изминат живописния 17-километров път от Царево до Българи. Това селце е единственото в Странджа със статут на фолклорен резерват. В него древният тракийски обичай нестинарство, свързан с култа към Слънцето, е запазен в автентичния си вид. Оттук е и смятаната за последната „истинска“ нестинарка – Баба Злата, след чиято кончина обичаят замира за дълги години. По-късно уникалният по своята същност зрелищен обред е възроден и може да се наблюдава на днешния празник. Жителите на селото, според ГРАО от 2015 г. 73-ма души, почитат светците Константин и Елена, които са патрони и на местната черква. Тя е строена след Преображенското въстание и днес има статут на паметник на културата.

Има различни виждания за произхода на името -анастенария (на гръцки) или нестинарство (на български). Според някои то идва от гръцката дума анастенагмос – въздишане, пъшкане, което е характерно за поведението на нестинарите по време на транс. Според други името идва от гръцкото (х)естиа – огън. Възможно е да произлиза и от (анастено) – възкръсване. За първи път обичаят е документиран писмено през 1862 г. от Пет-

Всяка година сутринта на 3 юни на площада в селото се пали огън, а вечерта около жаравата се събират хора от близо и далеч, за да наблюдават изпълнението на древната традиция

ко Р. Славейков. Въпреки че нестинарите играят върху жаравата с икона на Св. св. Константин и Елена, обичаят от християнска гледна точка е неприемлив и се отхвърля от Църквата.

Нестинарството представлява танц с боси крака върху жаравата. Подготовката на събитието започва още от ранни зори с „обличане“ на нестинарските икони. Хр. Силянов го описва в „Спомени от Странджа. Бележки по Преображенското въстание в Одринско – 1903 г.“: „Ето как ставала тази церемония. На един харман се наклажда огън от 15-20 кола дърва. До хармана са събрани всички нестинари,

мъже и жени. Щом огънят се запали, тъпани и гайди засвирват песента на Св. Константин, а мъжете и жените почват да се наливат с най-силния спирт, какъвто може да се намери при бакалите в Ахтопол и Ениада. През това време до огъня въртят закачена на едно дърво иконата на Св. Константиана, обкована със сребро и с увиснали по нея синджири. Под оглушителния шум на тъпаните и гайдите иконата продължава да се върти, а нестинарите пият, догдето огънят прегори и стане на жар. Зашеметени от спирта, от шума на тъпаните и от непрекъснатото въртене на иконата, в която са втренчени всички погледи, нестинарите почват да се чувствуват прихванати от Светока. Свирните моментално прекъсват и настана мъртва тишина. Прихванатите моми – тях най-напред прихващал Светокът – почват да скубят косите си и да блъскат главите си, където завърнат. Това лудо блъскане на глави и скубене на коси трае, догдето се прихванат от Светока повече хора. Неприхванатите стоят с наведени глави и с очи, устремени в една точка, и викат под такт „кю-кю“. Когато Светокът прихване повечето, нестинарите подскачат до огъня и всички едновременно, при усилено биене на тъпаните, се хвърлят боси в огъня и няколко пъти кръстосват огнения харман. След няколко часа всички се събират до мястото на огъня и с иконата начело тръгват да срещнат

нестинарите от съседното село. При срещата двете икони, носени от селяни, се покланят една на другата и онова село, иконата на което е по-голяма, се признава за „по-малките“ селяни отиват на гости при „по-големите“ и там се започват отново гошавки и пиене. Гошавките траят до другия ден. Тогава „по-голе-

мите“ селяни изпровождат „по-малките“ до мястото, откъдето са ги взели. Оттук нестинарите потеглят към селския параклис, поставят там иконата на Св. Константин, тъпаните и гайдите и си разотгиват. В параклиса – по-скоро капище, което съществува наред с черквата, се пази само една икона – на Св. Константин, тъпаните и

гайдите.“

Поверието гласи, че огънят, който се пали, гони зли духове, болестите и нещастieto, пречиства и опрощава греховете на присъстващите на обряда, като ги прави по-силни и по-спокойни. Нестинарите пренасят на ръце през жаравата болни, за да се излекуват, деца и млади – за дълголетието. Хората, които танцуват боси върху жарта, трябва да бъдат чисти – във физически и духовен смисъл. Те винаги играят под съпровода на гайда и тъпан. Вярва се, че нестинарството е Харизма, а не наследствена дарба и нестинарите са убедени, че тя сама намира избрания и достойния човек. А когато приключи ритуалът, всички присъстващи се хващат на Костадинското хоро за здраве.

През 2009 г. нестинарството е включено в Списъка на ЮНЕСКО за нематериалното културно наследство. В с. Българи наскоро е открит посетителски/туристически информационен център „Пътят на нестинарството“. В него може да се видят автентични облекла и предмети, свързани с нестинарството, както и документален филм, разказващ за тайнството на обряда.

Смята се, че днес обичаят е запазен в автентичния му вид в няколко села в Странджа – Българи, Кости, Бродилово, Граматиково, Кондолово. Нестинарски събори може да се посетят на 2 август – Св. Пророк Илия, в селата Граматиково и Кости, и на 9 август – св. Пантелеймон, в с. Бродилово.

• Черквата „Св. св. Константин и Елена“ е паметник на културата

• Нестинарският конак – „столнина“, в който нощуват иконите, премените, тъпанът, и откъдето започва шествието

• Харманът пред черквата на площада в с. Българи, върху който се пали нестинарският огън

• Нестинарската чешма на площада с информационни табла, на които е разказана историята на традицията